

SZÁVAI ATTILA

Infláció, hónaljszag, gőzkazán

Új év, új nyomor, régi váróterem a régi betegségekkel, a vécében ferdén ragasztott új kalendár, rá a tavalyi helyére. Fülledt fertőtlenítő- és köhögésszag. A néhány légköbméternyi tüsszentési inger, szipogási reflex, pocsolás tekintet egyszerre fordult a bejárati ajtó felé. Galkovics érkezett éppen, testében nátha, fejében versek, hátha így könnyebb viselni a kínokat. A verseket ő írta (először a gázsámla hátuljára, aztán tisztába) valami pályázatra. Műveit megmutatta a doktornak is, mégis csak egy felvilágosult ember lehet, aki egy nap ennyi kanalas orvosságot kiutal, ennyi köptetőt felír, ennyi ajtónyikorgatás után is ilyen szépen tudja mondani, hogy kérem a következőt. Galkovics sokat járt orvoshoz mostanában, hogy megkeresse a baja gyökerét, amitől, ahogy mondani szokta: nem kerek az IFA-felni. Az ilyeneket képletesen érti, a felesége meg abszolút nem. Gyakran mondja is, hogy te drága csibemalac, ha több eszed lenne, rájönne, hogy talán a Mindenható is csak képletesen értette az ígét, mikor ott tartott a mondásban: Galkovics-porta. És talán ezért van itt ez az év eleji egészségügyi botlás bennem, amihez valami egészen jelentős angyalflotta kellene, hogy aztán újra flottul menjen a vitalitás (vagy, ahogy korábban nevezte Galkovics: vitalizmus). Hogy tudjam, jegyezzem meg: az élet nem mindig térerő, avarpálinka, szafaládészirup. Pláne, hogy oké, ha úgy véli a Galkovics: a londoni skót ezred tulajdonosa Erzsébet királynő, de azért az alapvető összefüggések is fontosak.

Mégis kórház lett a vége. Nem a történetnek, megsűgjük, a Galkovicsnak sem, csupán az eddig kitartó hosszú, kórházmentes, antihospitál évtizedeknek. Mert, ahogy a nap felkél, ahogy zöldell a fűknek tengere, ahogy nincs disznótor pálinka nélkül, és ahogy a lábszárba vágott kapa kedvezőtlenül befolyásolja a vörösvértessüllyedést, ugyanolyan természetes, hogy az ember, még, ha Galkovics is: megöregszik előbb-utóbb.

Galkovics nagy ritkán került csak kórházba, dacára annak, hogy élete nem éppen steril viszonyok és keretek közt zajlik. Születését követően, amit háromnapos családi ünneplés követett, csak tizenéves korában került újra a közeli város kórházába, vagy, ahogy Galkovics nevezte: ahol a vagdalthúskonzervet készítik amputált végtagokból. Az öreg, illetve az akkor még fiatal Galkovics szent meggyőződése volt, hogy egy kórház nem csak az olyanokból áll, mint tolni betegen az infúziós állványt a folyosó feszes neonfényében. Nem csak az ügyeletes szobából kiúszó kávéillat, nem csak a kórtermek gyógyszer- és a finoman érezhető betegszaga, nemcsak a beöntést követő lihegés, vagy a linóleum tompán tükrös ábrái a folyosón, amiken, mint hívatlan vendég: végigcsúszik a halál nedves árnyéka, nem. Galkovics hajlamos volt az összeesküvés-elméletekre, noha ezt a kifejezést nem értette pontosan, úgy magyarázta el neki a családpszichológus, aki egyben a helyi

állatorvos is. Egy igazán felvilágosult ember, ahogy Galkovicsék nevezték mindig, tehát olyasvalaki, aki tudja, mik működtetik az ösztönöket, miből lesz a kukoricadaráló, pláne miért indul el csengetésre a Galkovics, mikor hozza a postás a nyugdíját.

Azzal jött ki tehát a szakember irodájából a folyosón várakozó Jolán lábai elé, hogy Jolánom, valami olyasmit jelent ez a kifejezés, összeesküvés-elmélet, amit mi kicsit félre raktunk magunkban, gellert kapott a szellemen. Valami olyasmit mondott a pszichológus, hogy hiszel valamiről valamit, és kiderül, hogy mégsem az ami, csak máshogy néz ki, mint ami valójában. Hazafelé még néhányszor kimondták félhangosan, hogy összeesküvés-elmélet, hátha pontosabb lesz a megértés, de nem kerültek sokkal közelebb az igazsághoz. Abban megegyeztek, hogy ha az ilyen kifejezéseket színhez, formához, szaghoz tudnák kötni, könnyebben menne a memorizálás. Nyomban elhatározták, hogy eztán amit nem értenek a világegyetemben, ha lekonyul a felfogás, pláne kicsorbul a berögződés, valamihez kötni fogják a fentiek közül az értetlenség tárgyát. Ezeket már a kórház rendelőjében magyarázta Galkovics az öt értelemmel és derűvel szemlélő doktorembereknek. Hamar kiderült, hogy például az *infláció* szót akkor értik meg maradéktalanul, ha közben valami langyosan savanyú hónaljszagra gondolnak. Amiből odahaza annyi volt, hogy a szomszédok szerint még a kertnek is hónaljszaga van. Hiába mondta a Galkovics, hogy ti is, ha ennyit dolgoznátok huszonnégy órában, mint a kertem, semmi másra nem gondolva, feszült humusszal és gyökérzettel, hogy alma-alma, málna-málna, ti is beleizzadnátok, hiába beretváltjátok konyhakéssel a hónotok legalját, azt a sikamlós gombalúdbört.

Azt, hogy összeesküvés-elmélet, nyomban kötni akarták valamihez, mint ebet a sárkaparóhoz, ki ne vesszen az értelmezés, kellene a fix pontok az életben. Ezt együttesen bólogatva hallgatták a Galkovicsot kezelő orvosok és ápolók. Büszkén mesélte, miközben rákötötték az ékágéra, hogy szerinte a házassága is ezzel kezdődött a fészerben, mikor igent mondott neki a Jolán kukoricafosztás közben: ezzel elméletben már összeesküdtek. Mielőtt beverte volna Galkovics a fejét a kinyitott ólajtóba, még magához húzta az elméleti feleségét és lihegősen a fülébe mondta, hogy olyan lesz a mi házasságunk, mint egy tehervonat. Nem olyan súlyos, hanem, mert nem ismer majd akadályokat, gurulnak majd a végzet tonnái, suhognak majd a kenetlen csapágyak, csúszik meg szépen a napfény majd a rozsdamarta matt felületeken, a falu megnyalja majd mind a két hónaljját, ha rájuk gondolnak. Mindenki elégedett volt a történettel. Galkovics is, pláne, mikor rápillantott a vizsgálat eredményét mutató papírszalagra. Boldog, felhőtlen, foghíjas örömmel tárta szét karjait, úgy mondta ki a végkövetkeztetést, ami egyben tartja az univerzum magasabb rendű törvényeit, félig sikoltva ordította, hogy benne folyamatosan földrengés van, nézd Jolánkám, milyen erők működnek közre abban, hogy reggelente beköphessek a mosatlan edények közé. Nézd édesem, te lélekpumpa, te szarufogú tüdőshal (*Ceratodidae*) életem gőzölgő óceánjában, lásd a fordított véket, talán azt mutatják: végzet, csak fejjel lefelé, mint otthon a konyhaszekrény.

A pontosság kedvéért, a Galkovics azért került kórházba, mert odahaza tévedésből belekóstolt a befőttesüvegben tartott rovarirtóba, amely botlást a korára fogta, a benne elkopott évekre. A gyomormosást különös nyugalommal viselte, azt mondta, nem kis dolgok ezek és, hogy mindig is fogékony volt az új dolgokra, ettől

csak több lesz az ember, még ha valójában pár literrel kevesebb is. Hangosan oktatta ki a gyomormosást végző doktort és nővért, tudva, hogy az iránta érzett szájalom a legjobb táptalaj a nagyobb kinyilatkoztatások, a jelentősebb összefüggések megértéséhez. Ezt gyerekkorában tapasztalta, mikor feleléskor olyan csöndben volt a tábla zöldje előtt, mint egy villanykályha. És az első pedagógusi fülhúzást követően – állva az osztály megvető pillantásait – mindig könnyebben jegyzett meg dolgokat. Például, hogy a tanítónő szájában a bal felső híd nem illeszkedik tökéletesen a sorvadtt ínyhez. Ezt a fülhúzás során tapasztalta, mivel a tanítónő közben erősen vicsorított. Galkovics a vérvétel előtt vicsorított kissé, mivel nem volt hozzászokva, hogy fémeszközök kerüljenek a testébe, mondta is a nővérnek, ne ilyen kis ampullát tartson oda, de legalább egy lábast hozzon a bő vérnek. Mert ha egyszer utat tör magának valami, ami a Galkovics belsejében van, akkor nincs bocsánat, nem léteznek határok, sem pedig deszkakerítés, ami a telket összetartja. Nézze meg drága nővérke ezt a férfialkarcot, duzzadnak az erek, mint a gőzkazán.

A vérkép rendben lett aztán, a gyomor péháértéke is realizálódott, ahogy mondta Galkovics, az orvos hátba veregette kifelé menet, hogy Galkovics úr, vigyázzon magára, nem kell mindent meginni, ami folyékony, öregember nem rakéta, továbbá, jön még kutyára kutyavilág.

